

Тетяна Завгородня,

доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки імені Богдана Ступарика, ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (м. Івано-Франківськ)

Tetyana Zavgorodnya,

Doctor of Education, Professor, Vasyl Stefanyk Precarpathian National University (Ivano-Frankivsk)

ПЕРСПЕКТИВИ ВДОСКОНАЛЕННЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

На базі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника 14 червня 2013 року відбулося засідання круглого столу на тему «Про стан і перспективи нормативно – правового забезпечення неперервної педагогічної освіти в Україні», організований за ініціативою Комітету Верховної Ради України з питань науки і освіти.

Предметом обговорення круглого столу став проект Концепції розвитку неперервної педагогічної освіти: її безпосередній зміст, проблеми реалізації та інші питання розвитку педагогічної освіти на всіх рівнях.

У роботі круглого столу взяли участь народні депутати – члени Комітету Верховної Ради України з питань науки і освіти, представники Міністерства освіти і науки України, Національної академії педагогічних наук України, вищих навчальних закладів педагогічного профілю, закладів післядипломної освіти педагогічних працівників, загальноосвітніх навчальних закладів.

Відкрила засідання Лілія Михайлівна Гриневиц – Голова Комітету Верховної Ради України з питань науки і освіти. У своєму вступному слові вона охарактеризувала стан педагогічної освіти в Україні, проаналізувала створення нормативно – правової бази для розвитку неперервної педагогічної освіти як складової системи вищої освіти, а саме Конституції України, законодавчих актів і нормативно – правових документів у галузі освіти. Одночасно у виступі зверталась увага на існуючі у державі проблеми неперервної педагогічної освіти, відсутність повною мірою задоволення сучасної освітньої практики чинною нормативно – правовою базою.

Зі вступним словом на засіданні також виступили Ігор Євгенович Цепенда – ректор Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника та Олександр Максимович Сич – Перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань науки і освіти.

Для обговорення на засіданні круглого столу були запропоновані такі проблемні питання:

1. Приведення змісту фундаментальної, психолого – педагогічної, медичної, інформаційної, практичної та соціально – гуманітарної підготовки науково – педагогічних працівників до вимог інформаційного суспільства.
2. Шляхи модернізації навчальної діяльності вищих навчальних закладів, що здійснюють підготовку педагогічних працівників.
3. Інтеграція традиційних і новітніх технологій навчання як основа інтенсифікації підготовки педагогічних і науково – педагогічних працівників.
4. Досвід і проблеми створення у структурі ВНЗ лабораторій, центрів підготовки студентів, тренінгових центрів та центрів педагогічних інновацій.
5. Умови присвоєння кваліфікації магістра «академічного», «професійного», що визначається додатком до диплома.
6. Зв'язок навчальних закладів з підприємцями й роботодавцями: зміст, методи і форми.
7. Вдосконалення діяльності аспірантури як необхідна умова підвищення якості підготовки науково – педагогічних кадрів.

З доповіддю «Необхідність, суть та значення Концепції розвитку неперервної педагогічної освіти» виступив Юрій Миколайович Коровайченко – Директор департаменту вищої освіти Міністерства освіти і науки України.

З конкретними пропозиціями в обговоренні виступили представники Національної академії педагогічних наук України, багатьох вищих навчальних закладів різних рівнів акредитації України, закладів післядипломної освіти педагогічних працівників.

Підвела підсумки дискусії учасників круглого столу Л.М. Гриневич.

За результатами цього засідання було прийнято Рекомендації круглого столу на тему «Про стан і перспективи нормативно – правового забезпечення неперервної педагогічної освіти в Україні». Учасники круглого столу констатували, що попри значну увагу держави до проблем розвитку неперервної педагогічної освіти, чинна нормативно – правова база не повною мірою задовольняє потреби сучасної освітньої практики й вимагає вдосконалення, що пояснюється багатьма чинниками: входженням освіти України у міжнародний освітній простір; впровадженням Національної рамки кваліфікацій у сфері освіти, стандартизацією освіти, введенням нових правил вступу до вищих педагогічних навчальних закладів за результатами ЗНО; урізноманітненням форм педагогічної освіти; інтеграцією навчальних закладів; стихійними змінами мережі ланок освіти, неконтрольованим зростанням кількості вищих навчальних закладів, де надається педагогічна освіта, недостатньою увагою та контролем за її якістю; активізацією діяльності громадських педагогічних організацій і посиленням їх впливу на розвиток освіти в Україні; зростанням кількості інноваційних навчальних закладів, які потребують спеціальної різнорівневої, гнучкої й варіативної підготовки педагогічних кадрів; стрімким розвитком освіти дорослих, необхідністю введення до категорії педагогічних працівників професії педагога – андрагога й обґрунтування організаційно – педагогічних, науково – методичних і практичних засад його професійної діяльності; нагальною потребою у розробленні механізмів забезпечення неперервного професійного, особистісного і творчого саморозвитку майбутніх і працюючих педагогів, побудови індивідуальних освітньо – професійних програм і траєкторій професійного самовдосконалення відповідно до їхніх здібностей, реальних можливостей, власного рівня домагань тощо.

На думку учасників круглого столу, нормативно – правове регулювання неперервної педагогічної освіти повинно бути спрямоване на забезпечення:

- модернізації навчальних планів, програм і підручників вищих педагогічних навчальних закладів відповідно до основних державних стандартів;
- оптимального співвідношення у змісті педагогічної освіти: інваріантної і варіативної складових; оновлення змісту, форм, методів і засобів навчання шляхом широкого впровадження у навчально – виховний процес сучасних інформаційно - комунікаційних технологій, електронного контенту;
- оновлення змісту підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації викладачів й майстрів виробничого навчання для системи професійно – технічної освіти;
- розширення практики підготовки педагогічних працівників за інтегрованими програмами (у тому числі й за подвійними спеціальностями);
- формування вимог щодо обґрунтування необхідного фінансування та ресурсного забезпечення державних, регіональних та галузевих програм у системі освіти, контролю за їх реалізацією;
- виконання завдань і заходів державних цільових освітніх програм, зокрема відновлення дії державної програми «Вчитель»;
- розроблення та затвердження нових державних програм, зокрема: моніторингу якості педагогічної освіти; розвитку мережі освітянських бібліотек як складової інформаційного ресурсу національної освіти; «Наука в університетах» та інші.

На основі опрацювання чинних законодавчих актів та інших нормативно – правових документів у галузі освіти, вивчення результатів громадського обговорення проекту Концепції розвитку неперервної педагогічної освіти, учасники круглого столу підтримуючи його у цілому, для реалізації основних завдань розвитку сучасної педагогічної освіти України й вдосконалення нормативно – правового регулювання відносин запропонували ряд конкретних пропозицій з таких напрямів:

- 1) структура та зміст педагогічної освіти;
- 2) організація навчально – виховного процесу;
- 3) підготовка науково-педагогічних і наукових кадрів;
- 4) післядипломна педагогічна освіта;
- 5) доповнення і уточнення проекту Концепції.

За переконанням учасників круглого столу, реалізація висловлених ними пропозицій, основних положень Резолюції сприятимуть формуванню вчителя нового типу, який окрім накопичення, розширення, концентрації і трансформації втіленого у наукових знаннях суспільного досвіду, володіє здатністю гідно сприймати будь – яку професійну ситуацію, проявляє гнучкість і готовність до перепідготовки у швидкозмінних умовах сучасного динамічного, глобального світу, а тому є конкурентоспроможним, мобільним, творчим і гуманістично спрямованим педагогом – майстром.